

VISLIJN

BIJLAGE: VISREGLEMENT 2015

inhoud

- 05** Snoek gaat strijd aan met exoten
- 13** De opkomst van streetfishing
- 20** Vissen en zeeschepen in Zeekanaal Brussel-Schelde
- 28** Vissers zien Natuurinspectie graag komen

INFOBLAD OVER DE OPENBARE
VISSERIJ IN VLAANDEREN

AGENTSCHAP VOOR
NATUUR EN BOS

JAARGANG 2015

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

- 3 VISSERS EN TELEGELEIDE VOERBOTEN...
DE NIEUWE ROMANTIEK?
- 4 EEN GECOÖRDINEERDE AANPAK BIJ VISSSTERFTE
- 5 SNOEK GAAT STRIJD AAN MET EXOTEN
- 6 EEN KANAALVISSER, PUR SANG
- 7 "IK VISTE TUSSEN DE STOOBOTEN"
- 8 WATERBEHEERSING EN VISSEN HAND IN HAND IN
KORTBROEK
- 9 VISSEN OP EEN BOOGSCHEUT VAN BRUSSEL
- 10 VISSEN UIT DE 'GOLDEN RIVER'
- 12 EEN FACELIFT VOOR HET WAGGELWATER
- 13 DE OPKOMST VAN STREEFFISHING

- 15 HET LEVEN ZOALS HET IS ... DE STREEFFISHERS
- 16 WAT BROMT EN KNORT DAAR IN HET WATER?
- 18 EEN NIEUWE WENDING VOOR DE VOSSEVIJVER?
- 19 TWEE KANALEN IN DE POLDER, ALS TWEE DRUPPELS
WATER?
- 20 SAMEN IN HET ZEEKANAAL BRUSSEL-SHELDE:
VISSEN EN ZEESCHEPEN
- 22 PALING IN 'T GROEN VAN DE POLDERS
- 24 SPIEGELS VAN DE LEIE
- 25 MEET & GREET AAN DE OEVERS VAN DE DURME
- 26 OPPERUIMD STAAT NETJES
- 26 NIEUWE PROVINCIALE EN REGIONALE HENGELKAARTEN
- 27 ENKELE BIJZONDERE VANGSTEN
- 28 "MEN ZIET ONS GRAAG KOMEN"
- 31 VRIJE DOORGANG LANGS DE OUDE LOSSING
- 31 VISSEN NEMENDE TRAP OP DE DAELEMANSLOOP
- 32 NUTTIGE ADRESSEN

Vlaanderen is ... vissen

Trouwe lezers hebben het allicht opgemerkt nog voor ze dit voorwoord lezen: Vislijn steekt in een ander kleedje, helemaal volgens de nieuwe huisstijl van de Vlaamse overheid. Herkenbaarheid is het speerpunt van ons nieuw merkbeleid, diversiteit is de onderliggende boodschap want Vlaanderen is ook ... vissen !

De nieuwe vlag dekt dit jaar weer een verse lading aan projecten, reportages en interessante weetjes. Hippe streetfishers, doorwinterde kanaalkenners en andere gepassioneerde hengelaars willen graag hun mooiste belevenissen met jullie delen. Onze wetenschappers laten je meekijken naar het boeiende leven onder water, waarvan we nog steeds niet alles weten. Misschien willen we dat ook niet echt, want als ik hengelaars mag geloven is dat onverwachte net één van de grootste charmes van hun hobby. In de rubriek "beeldspraak" word je indringend aangekeken door de rivierdonderpad, één van de ambassadeurs van onze Europese natuurdoelen.

Deze wonderlijke creatuur staat symbool voor het streven naar Europese topnatuur, ook onder water. Dat je daar als hengelaar je voordeel mee doet, blijkt uit de talloze bijzondere vangsten die bij het Agentschap voor Natuur en Bos gesignaleerd worden. Ook een luikje over de natuurinspectie mag niet ontbreken. Deze mannen én vrouwen kijken er op toe dat de omvangrijke wetgeving die de natuur moet beschermen wordt nageleefd en dat niet enkel door hengelaars.

Veel leesplezier !

Joke Schauvliege

Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

COLOFON VISLIJN is een jaarlijks magazine van het Agentschap voor Natuur en Bos. Verantwoordelijke uitgever: Marleen Evenepoel, Administrateur-Generaal, Agentschap voor Natuur en Bos, Koning Albert II-laan 20 bus 8, 1000 Brussel. Redactie, samenstelling en layout: www.otwee.be, Rudi Yseboodt, Kristof Vlietinck, Tom Vermijlen, Agentschap voor Natuur en Bos. Voor meer informatie over VISLIJN: tel. 02-553 82 22. Drukwerk: Drukkerij De Cuyper NV, Drukkerijstraat 11, 9240 Zele. De meningen die derden in dit magazine vertolken, vallen buiten de verantwoordelijkheid van het ANB.

www.natuurenbos.be/visserij

Coverfoto: © Rienenvue

Vissers en telegeleide voerbotten... De nieuwe romantiek?

Je ziet het de laatste jaren steeds vaker: vissers met een afstandsbediening in de hand. Iets verderop in het water vaart een klein bootje heen en weer. Het lijkt alsof ze gewoon een spelletje spelen. Nochtans is de realiteit anders.

De bootjes zijn allerminst bedoeld om tussen het vissen door de tijd wat te doden. Het is ook niet de bedoeling om met het telegeleide bootje hoge snelheden te halen of scherpe bochten te maken. En nog minder om competitie te varen met andere vissers. Het heeft echt met 'het vissen' zelf te maken.

Sommige vissers zijn het immers beu. Beu om allerlei werp-, schiet- en blaasgereedschap mee te moeten zeulen en dan toch net niet het aasvoer op de juiste plaats te krijgen. Enkele jaren geleden vonden een paar creatievelingen de oplossing. Ze bouwden met pvc-buizen, elektronica en veel vindingrijkheid een telegeleide voerboot. Ondertussen zijn er allerlei gesofisticeerde modellen op de markt.

Onbereikbare charme verdwenen

Voor vissers die gebruik maken van zulke bootjes zijn die ideale, maar moeilijk bereikbare visplaatsen plots niet zo onbereikbaar meer. Gaat de charme van het vissen daarmee verloren? Voor sommigen wel, voor anderen net niet. Wellicht blijft dat nog lang een punt van discussie.

Wat zegt het visreglement hierover? Niets eigenlijk, het is immers geen 'vistuig' waarmee je een vis kunt vangen, hoogstens een hulpmiddeltje. En het zou onbegonnen werk zijn om elk technisch snufje in de visserijwet op te nemen. Gewoon verstandig omspringen met het gebruik van de telegeleide voerboot is de boodschap. ■

Een gecoördineerde aanpak bij vissterfte

Een fijne vakantiedag. Geen verplichtingen, een mooie weertje, helemaal relax ... Kortom, een ideaal moment om enkele uurtjes te hengelen. Je verzamelt je spullen en trekt naar jouw favoriete visstek. Maar van vissen zal niet veel in huis komen. Tientallen vissen drijven op het wateroppervlak. Wat is hier aan de hand?

Hopelijk is dit jou nog nooit overkomen, maar dergelijke calamiteiten kunnen nog steeds opduiken. En met de verbetering van de waterkwaliteit in onze waterlopen en dus ook de toename van het visbestand wordt de impact van een calamiteit alleen maar groter.

Heel diverse oorzaken

Er zijn heel wat mogelijke oorzaken van massale vissterfte: zuurstoftekort, een illegale lozing, een ziekte, ... Het zijn maar enkele mogelijkheden. Ook hevige onweersbuien kunnen vissterfte veroorzaken. Niet rechtstreeks natuurlijk, maar als de collectoren het vele regenwater niet meer kunnen slikken, treden de overstorten in werking. En dan komt het regenwater, samen met afvalwater,

in onze beken en rivieren terecht. En in uitzonderlijke gevallen leidt dit tot vissterfte. Maar wat ook de oorzaak is, bij het vaststellen van calamiteiten is een snelle melding cruciaal. Zo kan erger voorkomen worden.

Elk zijn rol

Om meldingen van calamiteiten snel en doeltreffend te kunnen opvolgen, werkte de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeheer (CIW) een draaiboek uit. De taken zijn verdeeld, iedereen kent zijn rol. In dit draaiboek speelt de gemeente een belangrijke rol. Zij is de eerste in lijn die moet verwittigd worden van een vissterfte. Je kan hiervoor terecht bij de gemeentelijke milieudienst of de lokale politie. Na een melding checkt de ge-

meente de omvang van het probleem. Bij ernstige vissterfte geeft de gemeente een signaal aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Vanaf dat moment wordt het draaiboek operationeel.

De afspraken op een rijtje

- VMM voorziet in een 24/24 milieu-incidentenwerking voor overheden, ook ernstige vissterfte hoort daar bij.
- VMM checkt de waterkwaliteit ter plaatse en schakelt de betrokken waterbeheerder in.
- In overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) wordt de waterbeheerder geadviseerd hoe de vissterfte moet aangepakt worden. Het ANB kan ook een schaderaming maken en beluchters uitlenen.
- Zo nodig wordt de brandweer of de civiele bescherming betrokken. Deze beslissing komt de waterbeheerder toe die vervolgens ook de factuur voor de interventie betaalt.
- Indien de oorzaak van de vissterfte gekend is, worden afspraken gemaakt over de handhavende maatregelen. De betrokken Provinciale Visserijcommissie wordt gebriefd zodat deze haar leden kan informeren.

Getuige van een massale vissterfte?

Neem zo snel mogelijk contact met de lokale politie of de milieudienst van uw gemeente.

Snoek gaat strijd aan met exoten

In de vorige editie van Vislijn vroegen we ons af of exoten (soorten die hier van nature niet voorkomen) een probleem vormen. Het antwoord was - zoals wel vaker het geval is - genuanceerd. Soms wel, soms niet dus. Wanneer exoten wel problematisch zijn, ligt een oplossing echter niet steeds voor de hand. Toch is nu een belangrijke stap gezet in de bestrijding van de Aziatische blauwbandgrondel.

De meeste exoten vormen niet echt een probleem. Van sommige soorten zijn we ondertussen zelfs vergeten dat ze ooit exoot waren. Denk maar aan karpers. Exoten zijn pas een probleem als ze te 'opdringerig' worden. Wanneer ze, niet gehinderd door natuurlijke vijanden, het bij ons te goed naar hun zin krijgen. Als hun aantal vervolgens dermate toeneemt dat ze plaatselijke soorten verdringen, noemen we ze 'invasief'. En dit is het moment

waarop we moeten ingrijpen.

Eén van die invasieve exoten is de blauwbandgrondel. In de jaren '60 reisde het visje vanuit China mee met graskarperbroed naar Oost-Europa. En via karperbroed werd de reis verder gezet naar West-Europa. Nu heeft de blauwbandgrondel het erg naar zijn zin in heel Europa en veroorzaakt hier twee problemen. Ten eerste plant het dier zich razendsnel

voort wat ten koste gaat van de inheemse vissoorten. Daarbovenop draagt deze soort ook meerdere visziektes over waar onze vissen minder tegen bestand zijn.

Maar een goede manier vinden om de blauwbandgrondel uit onze wateren te krijgen ligt niet voor de hand. Vergiften is natuurlijk geen optie. Maar het tijdelijk droogleggen van vijvers leverde ook niet het verhoopte resultaat op. Al snel vonden de visjes de weg terug naar hun favoriete water via beken of overstromingen... Zelfs vogels hielpen mee met hun terugkeer.

Medewerkers van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), de Katholieke Universiteit van Leuven (KU Leuven) en het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO) bedachten daarom een slim, maar eigenlijk heel eenvoudig plan. "Waarom laten we er geen rover op los?", was het korte en misschien wel simpel voor de hand liggende antwoord. Een roofvis als de snoek, die bovendien bovenaan de voedselketen staat, leek hiervoor de meest geschikte 'partner in crime'. Het idee werd in de praktijk getest door middel van een gecontroleerde uitzetting van snoek. Het resultaat was heel hoopvol. De blauwbandgrondel verdween bijna volledig van het toneel. En inheemse prooi-soorten van de snoek zoals de blank- en rietvoorn, leken meer voordelen te halen uit de afwezigheid van de invasieve exoot dan dat ze extra ten prooi vielen aan de snoek.

Dit experiment verdient dus navolging. De snoek horen we alvast niet klagen en vanuit de hoek van de roofvissers klinkt applaus.

© Vilda - Rollin Verhinde

© Vilda - Rollin Verhinde

© Riemenvue

Een kanaalvisser, pur sang

Er zijn zo van die mensen die een passie ontwikkelen en zich daar dan tientallen jaren verder in bekwamen. Dag na dag, jaar na jaar. Eén van die mensen is Louis Van Leemput. Hij is al meer dan veertig jaar in het gezelschap van zijn hengelmateriaal terug te vinden langs de oevers van het Netekanaal.

We hebben natuurlijk met Louis afgesproken aan de oevers van zijn geliefde kanaal. Hoeveel keren deze prille zestiger naar hier afzakte, is niet meer te tellen. Als het een beetje past in zijn agenda komt Louis Van Leemput hier twee maal per week. Tel zelf maar na.

De eerste logische vraag is natuurlijk waarom hij hier steeds terugkomt. Mijn gesprekspartner moet er toch eventjes over nadenken. Dan volgt een eenvoudig, maar zeer herkenbaar vissersantwoord: "Langs het water kom ik echt tot rust. Ik hou van de natuur, weet je."

Wie op het kanaal vist, kiest niet voor de gemakkelijkste weg. Zeker de laatste

jaren maakt Louis zich zorgen over het visbestand. Vroeger viste hij vooral in de jachthaven van Emblem. "Toen ik daar vijftien jaar terug samen met mijn zoon viste, kon ik er op één dag gemakkelijk 150 vissen vangen. En daar zaten voorns bij van 30 centimeter en langer. Maar de laatste jaren is het visbestand er sterk op achteruit gegaan."

Sommige vissers beweren dat het heldere water en de afname van het voedselaanbod voor de achteruitgang van het bestand zorgt. Onze kanaalkenner heeft hier een andere mening over: "Voor mij zijn er twee belangrijke oorzaken. De aalscholver die voor onze ogen het kanaal leegroeft. En dan die groep vissers,

meestal van Oost-Europese origine, die met een 'bad' naast zich staan te vissen. Elke vis die zij vangen, verdwijnt onherroepelijk uit het kanaal." Volgens Louis moet daar duidelijk paal en perk aan gesteld worden. En hij gaat nog even verder op hetzelfde elan: "Eigenlijk vind ik het spijtig dat de Vlaamse overheid enkele jaren terug het nachtvissen heeft toegelaten. 's Nachts gebeuren té veel dingen die niet door de beugel kunnen." Een stelling die allicht niet alle vissers zullen bijtreden, maar ze geeft wel stof tot nadenken.

Maar ondanks alles heeft deze man nog steeds zijn hart verloren aan het Netekanaal: "Langs het kanaal, daar ben je vrij. Geen verplichtingen, je komt en je gaat wanneer je wilt." Louis gaat in de zomer meestal in de buurt van Duffel vissen. Je hebt er een goede diepte en geen last van de boten. Zijn hengeldag start om 7u30 en rond 16u00 verdwijnt het materiaal weer in de koffer. "Op zo'n dagen vang ik meestal voorn en brasem."

Ten slotte uit Louis nog zijn bezorgdheid over de komst van de zwartbekgrondel. "Deze exoot is op het Albertkanaal een echte plaag. En ondertussen wordt hij ook al gevangen op het Netekanaal."

© Riemenvue

“Ik viste tussen de stoomboten”

Limburg is niet alleen de groenste provincie, je vindt hier ook een mooi aanbod aan openbare viswaten. Eén ervan is het Kanaal naar Beverlo, een aftakking van het grotere Kanaal Bocholt-Herentals. Het eindigt in de havenkom van Leopoldsburg en daar hebben we een afspraak met Willy Convents.

Voor Willy, ondertussen 63 jaar, is vissen echt natuurbeleving. Voor zijn vroegste visherinneringen gaan we 55 jaar terug in de tijd. “Mijn eerste ervaringen als visser(tje) deed ik op aan de oevers van het Albertkanaal. We visten het liefst in de buurt van de oude bunkers en rietkragen. Zittend aan het water heb ik nog ‘stoomtrekkers’ zien voorbijvaren die hun schouwen naar beneden moesten halen als ze onder een brug wilden doorvaren.”

Behalve af en toe een snoekbaars nam Willy nooit een vis mee naar huis. En dit is sindsdien niet veranderd. Het plezier van het vissen stond steeds voorop. “Rond m’n 16de nam ik voor de eerste keer deel aan een wedstrijd op de Zuid-Willemsvaart. Van bij de start was dit een succes... Er namen iets meer dan 400 vissers deel en als jonge snaak kwam ik er als zesde uit.” Later is Willy op roofvis gaan vissen.

Matchvissen en feedervissen kreeg hij in de loop der jaren ook onder de knie.

Tips van een kenner

Willy deelt graag zijn kennis over het Kanaal naar Beverlo met andere vissers. “Ik raad vissers aan om hun hengel uit te werpen in de buurt van de Blauwe Kei, aan de brug in Kerkhoven of in de kanaalkommen van Balen-Wezel en Leopoldsburg. En bij het peilen moet men er rekening mee houden dat er veel bladeren op de bodem van het kanaal liggen.” Hij geeft nog mee dat hij bij het vissen op dit kleine kanaal bij voorkeur hennep, tarwe en wat muggenlarven gebruikt.

Willy zoekt het Kanaal naar Beverlo het liefst op in de wintermaanden. “Dan vis ik vooral in de ‘kom’. Vissen trekken tijdens

de winter immers vanuit het kanaal de haven in op zoek naar wat warmte en beschutting tussen de plezierboten.”

Geëngageerde visser

Willy is sinds 1997 lid van de Limburgse provinciale visserijcommissie. “Men vroeg me om lid te worden omdat ik van de verschillende manieren van vissen iets af weet. Ook weet ik goed wat er leeft in onze sector. Ik ga dan ook regelmatig op stap langs openbare viswaten om een praatje te slaan met vissers. Helaas komt de commissie maar enkele keren per jaar bijeen. Voor mij mag dit wat meer zijn, graag zelfs!”

Het Kanaal naar Beverlo is één van de zeven ‘Kempische kanalen’. De aanleg startte in 1854. De gravers moesten een kanaal van ongeveer 15 kilometer met een gemiddelde breedte van een 18-tal meter realiseren. Toch was de klus drie jaar later al geklaard.

Het kanaal stond ooit in voor de bevoorrading en het vervoer van zwaar militair materiaal van en naar de garnizoensplaats Leopoldsburg. Later werd het kanaal van belang voor de metaalnijverheid in Lommel.

Transporten zie je nu niet meer, pleziervaart kwam in de plaats. En omdat het aantal boten beperkt is, zijn de oevers op verschillende plaatsen nog natuurlijk begroeid.”

Waterbeheersing en vissen hand in hand in Kortbroek

Waarom denk je als je 'Kruibeke' hoort? De ex-burgemeester met de lange baard misschien? Voor de iets oudere lezer echter zal Kruibeke steeds gelinkt blijven aan de overstromingen van 1953 en 1976. Door het verhogen en versterken van de dijken en de aanleg van dertien overstromingsgebieden - het zogenaamde Sigmaplan - moeten dergelijke drama's definitief tot het verleden behoren.

make-over' van 90 hectaren elzenbroekbos en krekens. En dit in functie van de terugkeer van de woudaap, purperreiger, ijsvogel en blauwborst. Allemaal zeldzame vogelsoorten."

Maar wat heeft dit allemaal van doen met de visserij? Alain: "Via dit project willen we ook vissoorten als de bittervoorn en de kleine modderkruiper terug naar Kruibeke halen." Maar dit is niet het enige wat de visser zal interesseren.

je nog een tweede vijver. "Hengelaars die de rust en de natuur opzoeken kunnen er hun hart ophalen. Hier werd gekozen voor natuurlijke inrichting met enkele eilandjes, wuivende rietkragen en rust- en paaiplaatsen voor vissen. Een toplocatie, dus! Op de vijver zijn elf steigers aangelegd, waaronder twee voor mensen met een beperking. En wat kan je hier aan de haak slaan? Het visstandbeheer is gericht op de snoek, zeelt, blankvoorn, rietvoorn, winde, paling en baars."

Nieuwe visputten gegraven

Eén van de belangrijkste overstromingsgebieden is dat van Kruibeke, Bazel en Rupelmonde. Dit gecontroleerd overstromingsgebied is 650 hectare (jawel) groot en door zijn proporties uniek voor Vlaanderen. Bij het samenvallen van een noordwesterstorm en springtij is het duidelijk waarom dit gebied werd ingericht. Op dit moment, zowat één à twee keer per jaar, overstroomt het. En behoedt het omwonenden voor natte voeten.

Vissen in het bos?

En de rest van het jaar? Alain Dillen van het Agentschap voor Natuur en Bos geeft het antwoord: "Slikken en schorren, krekens en een moerassig elzenbroekbos maken van dit gebied een stukje topnatuur om de vingers bij af te likken. In het najaar van 2013 startten we met een 'total

Bij de aanleg van het overstromingsgebied gingen enkele visputten verloren. Een spijtige zaak natuurlijk. Toch werden de vissers niet vergeten. "Tussen het imposante kasteel Altena en de Schelde-oever werd het natuurgebied 'Kortbroek' ingericht. En hier werden, tot grote tevredenheid van de lokale hengelaar, ook twee visvijvers uitgegraven. Eentje is voorbehouden voor lokale visclubs. Op de andere kan elke hengelaar terecht. Op voorwaarde natuurlijk dat ze beschikken over een visverlof," geeft Alain Dillen mee.

Een all-in visstek

In de zogenaamde 'intensieve' visvijver komen wedstrijdvisseren aan hun trekken. De inrichting van deze visvijver is daarop afgestemd. En het visstandbeheer is in handen van lokale visclubs. En dan heb

Waar mag gevist worden?

Waar kan een hengelaar in dit gebied vissen met een openbaar visverlof? Blijkbaar is dit niet altijd even duidelijk.

We zetten de puntjes even op de i:

- In de openbare visvijver van Kortbroek mag gevist worden.
- In de Bazelse en Rupelmondse kreek zijn hengelzones afgebakend.
- In de Kruibeekse kreek mag niet gevist worden.
- In de grachten kan vanop de paden gevist worden.

Vissen op een boogscheut van Brussel

De Zuunbeek ... u hoort het allicht donderen in Keulen. Voor de inwoners van het Pajottenland klinkt de naam al wat vertrouwder in de oren. Voeg daar nog de term overstromingen aan toe en bij vele 'Pajotters' begint zeker een belletje te rinkelen. Vooral dan als ze in de buurt van Sint-Pieters-Leeuw wonen.

Zowat de helft van het Pajottenland maakt gebruik van de Zuunbeek voor de afwatering van het regenwater naar de Zenne. Bij een hevig onweer of langdurige regen kan het peil van de beek spectaculair stijgen, met overstromingen tot gevolg. Daarom werden in het begin van de jaren '70 twee wachtbekkens aangelegd in Sint-Pieters-Leeuw: een groot bekken van vier hectare en een kleinere broer van twee hectare. Vissen kan men er ondertussen al tientallen jaren in een oase van rust, op een boogscheut van de Europese hoofdstad.

Verdoken parels

Deze wachtbekkens zijn de plaats waar Roland Massaert en Armand Ost ons graag te woord staan. Waarom hier en niet bij een ander openbaar viswater in Vlaams-Brabant? Roland: "Zowel het grote als het kleine wachtbekken is relatief onbekend in de visserswereld. Sinds enkele maanden liggen hier ook nieuwe hengelsteigers. Dit vonden we dan ook het ideale moment om deze vissersstek wat extra bekendheid te geven." Voor Roland is dit viswater bij uitstek geschikt om met een werphengel te

vissen op karperachtigen. Armand vindt het de ideale plek om met de kinderen te vissen.

Geen bittervoorn zonder zoetwatermossel

Het 'aanbod' vissen op beide wachtbekkens is heel divers: karper, brasem, snoek, voorn, paling, ... je kan ze hier allemaal aan de haak slaan. Roland: "Zelfs de bittervoorn zwemt hier rond en dat is redelijk uitzonderlijk. Deze voorn is hier van nature gekomen. En dit heeft te maken met de aanwezigheid van zoetwatermosselen in het wachtbekken. Bittervoorn legt daar zijn eitjes in af. Geen zoetwatermosselen, geen bittervoorn! Om dit gevarieerd visbestand op peil te houden, worden regelmatig uitzettingen gepland. Daarvoor staat de provinciale visserijcommissie in."

Vrienden sinds 1964

Roland kreeg de vismicrobe niet mee van thuis uit. Langs het kanaal Brussel-Charleroi hielden de kleine Roland en z'n vader het bij... wandelen. Maar later, na wat

aanmoediging van een buurman, vertrok Roland voor een lange hengelcarrière. En zo ontmoette hij in 1964 Armand bij 'de Krabbers', de toenmalige visclub van Ruisbroek. Armand leerde het vissen, met vallen en opstaan, aan zichzelf. "Ik ben altijd een natuurmens geweest. Elke vakantiedag werkte ik bij de boeren en in de vrije uren ging ik in de drinkput van de koeien stekelbaarsjes vangen." Wat vissen doet

met de twee mannen? Terwijl dit voor Roland vooral 'rust' betekent, zit het voor Armand wel even anders: "Ontspanning kan je het niet noemen. Ik ben drie maal clubkampioen geweest en dit was telkens een zenuwslopende aangelegenheid."

Zenne als openbaar viswater?

De laatste jaren maken ze te weinig tijd om te vissen, zo vinden ze zelf. En daar zit de provinciale visserijcommissie van Vlaams-Brabant voor iets tussen. Beide heren zijn sinds enkele jaren actief lid en dit vraagt veel van hun tijd. "We hebben drie à vier vergaderingen per jaar, maar het is vooral het veldwerk dat ons na aan het hart ligt. De proefuitzettingen op de Zenne bijvoorbeeld. En we proberen er zoveel mogelijk openbaar viswater bij te krijgen. Zo onderhandelen we momenteel met de gemeente Sint-Pieters-Leeuw om de visjivers in Ruisbroek een openbaar karakter te geven."

De ultieme wens van Roland en Armand? "Van de Zenne een toegankelijk viswater maken, dan pas zijn we er." ■

Vissen uit de 'Golden River'

Als je op zoek gaat naar een mooi viswater, klinkt 'Golden River' wel érg aantrekkelijk.

Twee vissers nodigden ons uit in Menen. Dat dit een grensstad is, wordt snel duidelijk: je hoort hier evenveel Franse als Vlaamse woorden. We hebben een afspraak net buiten de stad aan de oevers van een oude Leiearm.

Jeroen Verschaeve, de habitué van deze plek, is een jonge veertiger. Dit openbare viswater is weinig gekend en daar wil hij verandering in brengen. Hij bracht voor deze gelegenheid vriend Maiko mee. Hij is hier voor de eerste keer en voor hem is

deze plek alvast een openbaring.

Slapeloze nachten, maar dan anders..

Jeroen deed, zoals velen, zijn eerste

visserij op met zijn vader. "Samen trokken we erop uit met de witvislijn. Ondertussen heb ik een heel gevarieerd parcours afgelegd. Witvissen, roofvissen en vissen op karpers, ... kennen geen geheimen meer voor mij." Een allround visser dus, die zich nu vooral op karpers toelegt. De reden hiervoor is heel praktisch: "Als karpervisser kan ik 's nachts mijn favoriete hobby uitoefenen. Overdag moet er immers gewerkt worden en wil ik er ook zijn voor mijn vrouw en mijn zontje"

Het is dus allicht geen toeval dat onze tweede visser Maiko Busschaert ook karpervisser is en vader van een vierjarige kleuter... Maiko is een echte Leievisser die enige tijd geleden bij toeval een spiegelkarpers ving. Uitzoeken hoe

deze vis in de Leie was terecht gekomen was niet zo moeilijk en op deze manier vonden beide heren elkaar. Het was immers Jeroen die ervoor had gezorgd dat spiegelkarpertjes werden uitgezet langs de Leie (zie elders in dit nummer van Vislijn).

Mag het iets meer zijn?

"Vijvers zijn een ideale plek voor de startende visser. Op een goed bezet water kan je immers de stiel snel leren. En dat kan je van de Leie niet zeggen. Leren karpervissen op de Leie of de oude Leiearmen is daarom te moeilijk." Maiko en Jeroen zijn doorwinterde vissers die graag wat extra uitdagingen aangaan. Waar het bij hen om te doen is, is het avontuur, het verrassende en het onbekende. Beide heren vissen dus het liefst in openbare wateren. Bij voorkeur oude Leiearmen. "Gelukkig zijn er langs de Leie tussen Komen en Wervik verschillende ondiepe oude

Leiearmen. Dit zijn ideale paaiplassen voor de vissen, met helder water bovendien. Iets verderop richting Kortrijk zijn deze paaiplassen er helaas niet meer. En dit heeft grote invloed op het visbestand. En dan is er nog de drukke binnenscheepvaart die ervoor zorgt dat vissen zich overdag schuilhouden. Maar hier in Menen vang ik vissen tussen acht en zestien kilogram."

Ook al kan het nog veel beter met de Leie, Maiko en Jeroen zijn niet blind voor enkele goeie evoluties. "De beheerder van de Leieboorden doet zijn uiterste best om het allemaal netjes te houden. Af en toe worden de graskanten gemaaid en veel zwerfvuil vind je hier ook al niet. Maar ook de gemiddelde visser draagt volgens hen goed zorg voor 'zijn' openbaar water. De oevers niet te veel beschadigen, zwerfvuil meenemen naar huis en zorg dragen voor de natuur, daar houden de meeste vissers zich aan."

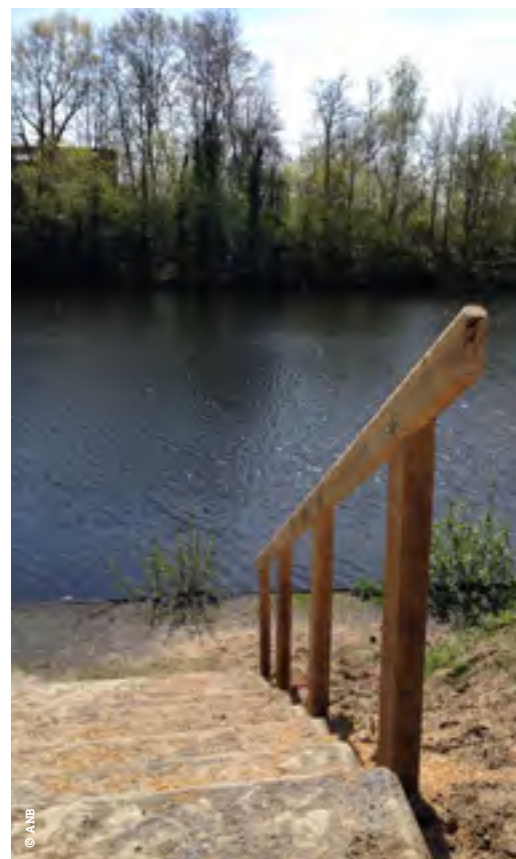
Het is niet al goud dat blinkt...

De loop van de Leie in en rond Menen kent een grillige geschiedenis. Zo weten we dat de Leie reeds in de 14de eeuw twee vertakkingen had: de zogenaamde 'Dode Leiearm' en een rechte doorsteek.

Bij de uitbouw van Menen als vestingstad door Montigny, Vauban en veel later de Hollandse vestingen, werd de Leie ingezet om kunstmatige overstromingszones te maken. Een echte kanalisering van de Leie kwam er kort na de Eerste Wereldoorlog. En op het einde van de jaren '80 van vorige eeuw werden nogmaals de kranen ingezet om de Leie te verdiepen en recht te trekken. Zo ontstond de Oude Leiearm die nu een uitstekend viswater is geworden.

En waarom spreekt men over de 'Golden River'? Dit komt door het gebruik om vlas in het kalk- en ijzerarme Leiewater onder te dompelen om het te laten 'rotten'. Deze vervuiling zorgde vroeger voor een goudgele glans op het water...

Een facelift voor het Waggelwater

Het Waggelwater is al sinds jaar en dag een populair oord voor hengelaars van en rond Brugge. Niet verwonderlijk, want deze oude arm van het Kanaal Gent-Oostende is een zalige oase van rust, pal naast de stad. Bovendien staat deze waterplas bekend om zijn omvangrijk visbestand.

Maar de tand des tijds is genadeloos, ook voor de recreatieve infrastructuur rond deze vijver. In het najaar 2013

maakte het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) daar werk van. De zes hengelseigers werden van nieuwe veilige, duurzame en onderhoudsvriendelijke trappen voorzien. Deze nieuwe constructies werden landschappelijk zorgvuldig in het talud ingewerkt. De treden bestaan uit brede betonnen blokken, zodat vissers - met het visgerief in de hand - vlot en comfortabel de steiger kunnen bereiken. Na een regenbui doet de grove reliëfstructuur van de betonnen treden

dienst als antislipplaat. Groenarbeiders van het ANB vervulde de klus met houten trapeleuningen. Eerder zorgden zij al voor de opwaardering van de drie noordelijke steigers met grind.

Maar hiermee is het werk in het Waggelwater nog niet afgerond. De vooruitzichten zijn wel veelbelovend, want in de loop van 2015 worden de drie zuidelijke houten steigers grondig gerenoveerd. De Provinciale Visserijcommissie keurde dit vervolg al goed en het Visserijfonds voorziet ook voor deze laatste etappe van de renovatiewerken het vereiste budget. Nog even geduld voor deze laatste fase dus, maar daarna zit het Waggelwater helemaal in een fonkelnieuw kleedje!

De opkomst van streetfishing

Streetfishing ... we horen de term steeds vaker opduiken. Hoog tijd om poolshoogte te nemen dus. Waarover gaat het precies? Om een antwoord te vinden op die vraag gaan we een avond op stap in Gent. Geen trip langs de toeristische trekpleisters of een kroegentocht. Neen, we volgen het spoor van zes streetfishers die ons meenemen langs verschillende mooie visplekken in de binnenstad. En tussendoor vertellen ze natuurlijk honderduit over hun passie.

Ivo Crabbe is één van de pioniers van streetfishing in Vlaanderen. Hij is pas 26 maar al twintig jaar een actieve hengelaar. Vijf jaar geleden kreeg Ivo interesse in roofvissen, net op het moment dat streetfishing zijn opmars maakte. Frankrijk is één van de eerste buurlanden waar streetfishers actief waren. Korte tijd later waaide het over naar Nederland. Ivo pikte het idee op door een verhaal in een roof-

vismagazine. Ward De Corte en Yves Breugelmans leerden hem de fitnesses van het streetfishen.

Goesting in vissen?

Waarom hij zo snel gecharmeerd was door streetfishing? "Het idee van gewoon de stad in te trekken om te vissen is heel verleidelijk in z'n eenvoud. Goesting in vissen? Geen probleem: haal je werphen-gel, wat kunstaa en een schepnet boven en je gaat van start. Geen gezeul met de visbak, leefnetten en visvoeder. Veel plannen komt er ook niet bij kijken en enige voorbereiding is al helemaal niet aan de orde. Gewoon à la minute beslissen. Dit maakt het zo anders dan het klassieke hengelen."

"Cruciaal bij streetfishing is het principe van catch & release," geeft Ivo mee. "En het is natuurlijk de bedoeling dat de vangst op een oordeelkundige manier onthaakt en teruggezet wordt. Sommige streetfishers hebben een kunstmatje mee om de vis te meten om daarna een mooie foto op het web te droppen. Streetfishen is gewoon fun: op stap gaan met een

© Rikervivie

Ivo Crabbe

© Rikervivie

Streetfishing? What's in a name?

'Streetfishing'... de term spreekt eigenlijk voor zich en voorlopig bestaat geen passende Nederlandse variant voor vissen-langs-de-straat. Streetfishen doe je in het centrum van een stad: Gent, Mechelen, Antwerpen, Diksmuide, Dendermonde, Leuven, Lokeren... Loopt er water door een stad? En mag je er vissen (zie Reglement Openbare Visserij 2015)? Dan is dit water zeker de moeite waard om te bevissen.

Geduldig wachten is niets voor streetfishers. Deze stedelingen blijven nooit lang op één plaats maar gaan voortdurend op zoek naar een andere plek om een vis aan de haak te slaan en leggen hierbij al snel enkele kilometers af. Hierbij hebben ze extra oog voor plaatsen waar vissen zich schuilhouden: onder bruggen, stroken tussen de waterplanten, tussen boten, schaduwrijke plaatsen, zelfs plekken waar steenpuin ligt... He-las zijn dit ook de plaatsen waar lijnbreuk veel groter is. Maar dit is 'part of the game'.

Wat streetfishing 'technisch' betekent? Het is 'ultralicht vissen'. Een lichte hengel met werpgewichten tussen één en tien gram, een lichte molen en een gevlochten hoofdlijn. Zo is de aanbeet op de hengel veel intenser.

groepje gelijkgestemden, wat ervaringen delen, een beetje lachen... in het 'milieu' worden snel vriendschapsbanden gesmeed."

Het summum voor Ivo is het vangen van een ferme vis op een mooie locatie, een foto nemen en de vis weer terugzetten. En natuurlijk de foto delen op Facebook. Als de 'likes' vervolgens binnenstromen is Ivo een tevreden streetfisher.

Catch & Release Belgium

Of het aantal streetfishers de komende tijd zal toenemen, kan Ivo moeilijk voorspellen. Toch is hij volop bezig met de oprichting van de vereniging 'Catch & Release Belgium'. Hij wil op deze manier streetfishers bij elkaar brengen, af en toe eens afspreken om samen met de vislijn een stad te verkennen, elkaar de kneepjes van het vak leren, ... En sinds vorig jaar organiseert hij ook regelmatig workshops voor kleine kinderen om ze op een 'goede manier' te leren vissen.

Wat deze 'goede manier' is? "Het juiste materiaal gebruiken, een vis correct leren onthaken en duidelijk maken aan de kinderen dat ze op een respectvolle manier moeten omgaan met de vis die ze gevangen hebben. En natuurlijk is het belangrijk om de jonge vissertjes het principe van 'catch & release' bij te brengen. Enkel zo kunnen we de populatie vissen in onze openbare wateren op peil houden. Daarom heb ik er ook zo'n moeite mee dat er af en toe vissers opduiken die hun vangst meenemen voor consumptie. Deze vissers beseffen trouwens niet dat veel waterbodems nog te kampen hebben met een historische vervuiling en dat heel wat vissen deze vervuiling ook in hun lijf hebben."

Tot slot willen we graag weten wat Ivo's favoriete plek is. "De binnenstad, maakt niet uit hoe groot of klein. Na het werk ga ik er regelmatig vissen. En ik geniet volop als mensen me wat wantrouwig in de gaten houden en dan verbijsterd opkijken wanneer ik een mooie vis aan de haak sla."

Het leven zoals het

Ontdekte tijdens zijn studentenjaren het streetfishing.

Deed als zevenjarige zijn eerste viservaringen op met de vaste stok.

Vist twee tot drie maal per week. Telkens korte sessies na zijn werk.

Zijn rugzak met vismateriaal en vislijn staan altijd klaar aan de deur.

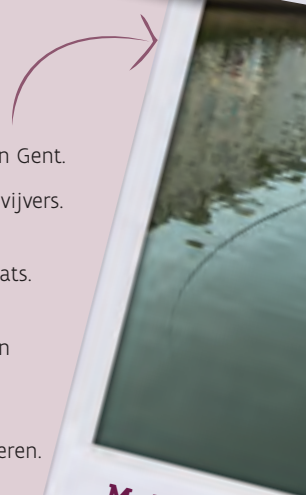
Vist het liefst met vrienden.

Leukste ervaring?

Een wedstrijdweedaagse in Parijs waarbij hij met de vislijn een 40-tal kilometer afstapte.

Simon Plaetinck
24 jaar, Gentenaar, laborant

Mathias Van Ootegem
21 jaar, uit Liedekerke, student

Begon pas enkele maanden geleden te streetfishing in Gent.

Hield zich vroeger vooral bezig met karpervissen op vijvers.

Werd karpervissen beu.

Vissen naar snoekbaars en snoek kwam in de plaats.

Vindt streetfishing een fijne hobby omdat je voortdurend rondloopt in een stad en ondertussen wat cultuur kan opsnuiven.

Plannen?

Streetfishing in verschillende steden gaan uitproberen.

Leukste ervaring?

Een snoek de aanval zien inzetten op het aas.

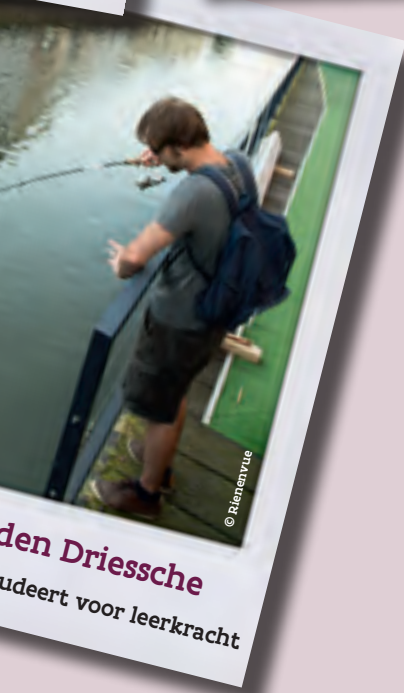

Stefaan Verstraete
38 jaar, landmeter, papa van vijf kinderen

is ... de streetfishers

Frederik Casteels
27 jaar, uit Bonheiden,
werkt in supermarkt van ouders

den Driessche
udeert voor leerkracht

Houdt van streetfishing omdat het een fijne combinatie is van vissen en sociale contacten.

Leerde als kind de kneepjes van het vissen van zijn grootvader.

Heeft de voorbije jaren als visser heel wat geprobeerd.

Nam twee jaar terug voor het eerst deel aan een wedstrijd streetfishing.

Vindt het leuk om extreem licht te vissen en kleine visjes te vangen.

Gaat meestal na de werkuren vissen in het centrum van Lokeren.

Leukste ervaring?
Op een regenachtige dag enkele snoekbaarsjes vangen op de Leie in Gent.

Viste niet voor hij ging streetfishen.

Vindt het fijn om steeds andere vislocaties op te zoeken.

Contacten met de omstaanders maken streetfishing voor hem extra aantrekkelijk (vooral omdat de meesten niet geloven dat er in een stedelijke omgeving vis te vangen is).

Zijn ultieme visting?
"Gewoon proberen en... luisteren naar tips van vrienden."

Vist graag in Gent omdat er heel wat soorten te vangen zijn: baars, snoekbaars, snoek, ...

Leukste ervaring?
In een watertje van twee meter breed en anderhalve meter diep een 38 centimeter lange baars bovenhalen.

Bram Verhelst
20 jaar, uit Kalken, bakker

Ontdekte streetfishing enkele jaren geleden op het internet en nam totaal onvoorbereid deel aan een wedstrijd in Gent.

Heeft tijdens zijn eerste wedstrijd weinig gevangen maar wel veel plezier beleefd.

Ging als kind vaak hengelen met zijn vader maar stopte als zestienjarige volledig met vissen.

Vindt het fijn om licht gepakt te gaan vissen.

Heeft z'n vismateriaal altijd klaar in de wagen.

Haalt na het werk af en toe de hengel uit, ook al is het maar voor een kwartier.

Leukste ervaring? Tijdens het laatste half uur van een wedstrijd nog vijf visjes vangen.

Wat broemt en knort daar in het water?

Rivierdonderpad... Een vreemde naam voor een al even vreemd en zeldzaam dier. Bij agressief en verdedigend gedrag stoot deze vis geluiden uit die aan grommen of knorren doen denken. Ook het uiterlijk van deze vis is op z'n minst merkwaardig te noemen: een dikke, platte kop, een brede bek en dicht bij elkaar staande 'kikkerogen'.

De rivierdonderpad leeft in zuurstofrijk water met veel schuilplaatsen. Dit biotoop - en ook de rivierdonderpad zelf - staat op veel plaatsen onder druk en dus is de soort beschermd door de Europese Habitatrichtlijn. In Vlaams-Brabant werd de rivierdonderpad voor het laatst gespot in 1957 (jawel). Het was dan ook een hele verrassing dat in 2003 opnieuw een exemplaar werd gevangen. ANB ging op zoek en vond nog soortgenoten in de Dorpbronbeek, een zijbeekje van de Kleine Gete. Een uitgelezen moment voor een herstelprogramma!

In de viskwekerij van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek werd een kweekprogramma opgezet. Maar, kweken is één zaak, een goed biotoop vinden om de dieren uit te zetten was een ander paar mouwen. De Zevenbronnenbeek in Landen bleek geschikt en in oktober 2008 was de eerste uitzetting een feit. Ondertussen leeft er een gezonde populatie rivierdonderpadjes. Een mooi voorbeeld hoe instandhoudingsdoelen in de praktijk worden omgezet.

Een nieuwe wending voor de Vossemvijver?

In 2005 werd de Vossemvijver, gelegen langs de noordwestelijke rand van het Park van Tervuren, volledig heringericht. Een oeverstrook met een weelderige vegetatiegroei en een fraaie hengelzone zagen het levenslicht. Sindsdien werd deze waterplas jaarlijks met verschillende vissoorten herbepoot. Hoog tijd dus, zo vond het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), om na te gaan wat deze inspanningen opgeleverd hebben en wie er nu in de Vossemvijver rondzwemt. En wie niet...

Wie overleeft?

Het visstandonderzoek in de winter van 2012 leert in elk geval dat de blankvoorn, tegen alle verwachtingen in, nauwelijks in deze imposante stadsvijver voorkomt. Niettemin werd deze soort - net als de winde en de rietvoorn - er bijna een decennium lang jaarlijks uitgezet. Over de reden waarom deze soorten zich hier relatief slecht handhaven, blijft het nog in het duister tasten. Er is wel goed nieuws over de karper, de snoek, de zeelt en de paling. Al deze soorten zijn in het huidige visbestand wel vrij goed vertegenwoordigd.

In de zomermaanden schuilt in de Vossemvijver onder het wateroppervlak een uitbundige vegetatie. Hierdoor komen er ook plantenminnende soorten als zeelt en rietvoorn voor. Niet toevallig, want dat zijn ook de soorten die met gemak een periode met wat minder zuurstof kunnen overbruggen. Een probleem dat de laatste jaren in de zomer vrij regelmatig in de Vossemvijver opduikt.

De oorzaak hiervan is de periodieke algenbloei. Vermoedelijk is dat een tijdelijk fenomeen, te wijten aan de in 2011 uitgevoerde ruimings- en herstelwerken aan de stroomopwaarts gelegen Vaartvijvers.

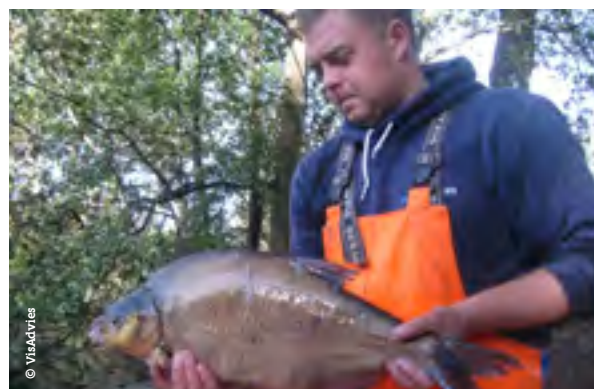
Slotsom: het huidige visbestand wijkt toch wat af van de verwachtingen na de jarenlange herbepotingen. Het visbestand is met 361 kg/hectare echter wel vrij omvangrijk en scoort op het vlak van diversiteit met twaalf verschillende soorten matig tot goed. Wel opmerkelijk is dat het broedbestand van de aangetroffen soorten nog vrij klein is.

Een onduidelijk viswatertype

Tot welk viswatertype behoort de Vossemvijver nu? Een netelige kwestie. Enerzijds wijst de globale soortensamenstelling in de richting van het snoek-blankvoorn viswatertype. Anderzijds komt de blankvoorn zelf er maar mondjesmaat voor. Niettemin is dit viswatertype - met blankvoorn, rietvoorn en brasem - voor een parkvijver in een stedelijke omgeving, een natte droom voor heel wat recreatieve vissers.

Chris Van Liefferinge van het ANB verduidelijkt: "Op dit moment zwaait de karper met een bezetting van meer dan 200 kg/ha de scepter in de Vossemvijver. Een grondige systeemanalyse van deze waterplas dringt zich op. Zo kunnen we 'uitvissen' welke maatregelen nodig zijn om het aandeel voornachtigen toe te laten nemen. Ongetwijfeld zal de Vossemvijver zo de recreatieve visser nog meer kunnen boeien."

Twee kanalen in de polder, als twee druppels water?

En verderop tussen Nieuwpoort en Duinkerke

Verderop in het Kanaal Nieuwpoort–Duinkerke laat het visbestand zich minder makkelijk typeren. Met vooral blankvoorn, rietvoorn, baars en driedoornige stekelbaars kan je hier met enige omzichtigheid spreken van het blankvoorn-brasemviswatertype. Ook hier wijst Klaar Meulebrouck op de noodzaak van bijkomende paai- en opgroeiplaatsen langs het kanaal én in de directe omgeving. Toch blijft ze met beide voeten op de grond staan: “Daarnaast zijn er ook nog factoren als de schommelende waterkwaliteit, het ongunstige dwarsprofiel van het kanaal en de bruuske overgang tussen land en water. Hierdoor zal het visbestand hoofdzakelijk blijven bestaan uit vrij algemene soorten, die geen al te hoge eisen aan hun leefomgeving stellen.” En welke troef kan dit kanaal dan wel op tafel gooien? Klaar Meulebrouck: “Op het moment van het onderzoek was het zoutgehalte in het kanaal aan de hoge kant, waardoor elektrisch vissen uitgesloten was. Hierdoor is het aandeel van paling wellicht een onderschatting van de werkelijkheid. In elk geval kunnen beide kanalen uitgroeien tot een belangrijke schakel in de trekroute van de bedreigde paling.”

De kanalen Plassendale-Nieuwpoort en Nieuwpoort-Duinkerke doorsnijden kaarsrecht het Vlaamse polderlandschap tussen Oostende en Adinkerke. Ze liggen als het ware in elkaars verlengde en lijken als twee druppels water op elkaar. Wel duiken onder water enkele verschillen op. Maar fundamenteel kampen beide kanalen met hetzelfde probleem ...

Langs de Plassendaalse vaart

Het Kanaal Plassendale-Nieuwpoort laat gemakkelijk in zijn kaarten kijken. Met soorten als brasem, blankvoorn en paling behoort dit water duidelijk tot het brasem-snoekbaarsviswatertype. De aanwezigheid van harder verraadt dat de zee niet veraf is. Opvallend in dit plaatje is de ondermaatse aanwezigheid van blankvoorn. En dit ondanks de jarenlange en intensieve herbepotingen sinds 2003. Klaar Meulebrouck, visserijbiologe van het Agentschap voor Natuur en Bos, verklaart: “Deze herbepotingen leiden wel tot de groei van de uitgezette vissen, maar niet of nauwelijks tot natuurlijke

voortplanting. In het kanaal, met zijn steile damwanden, is er een groot gebrek aan geschikte paai- en opgroeiplaatsen.” Hoe kan dit euvel aangepakt worden? Concreet verwijst Klaar naar de natuurvriendelijke oever in Plassendale: “Die is aan een onderhoudsbeurt toe, zodat de vegetatie zich weer volop kan ontwikkelen. Net daar vinden bepaalde vissen tussen de waterplanten geschikte plekjes om kuit te schieten. Daar vinden ze ook voedsel en beschutting.

Maar een evenwichtig en veelzijdig visbestand vergt wel meer van dit soort plekken langs het kanaal.” Wat, gezien de betonnen oevers en de binnenscheepvaart, niet zo eenvoudig te realiseren is? Klaar Meulebrouck beaamt, maar ziet wel een oplossing: “De poldersloten en grachten, die in verbinding met het kanaal staan, herbergen een onmiskenbare schatkamer aan geschikte paai- en opgroeiplaatsen. Voorwaarde is wel dat constructies als pompgemalen, stuwen en duikers de vrije migratie van vissen niet langer in de weg staan.”

Samen in het Zeekanaal Brussel- vissen en zeeschepen

Een zeeschip, met 4.500 ton wereldgoederen aan boord, baant zich op het Zeekanaal Brussel-Schelde majestatisch en met bekwame spoed een weg naar de binnenhaven van Brussel. Welke soorten voelen zich in deze drukke waterweg, een economische slagader van het land, toch als een visje in het water? Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) liet het visbestand in de zomer van 2013 onderzoeken.

Vissen zoeken rustig vaarwater...

Vanuit de zeehaven van Antwerpen overbruggen de schepen op hun weg naar de haven van Brussel een hoogteverschil van veertien meter. De sluizen van Wintam en Zemst staan hierbij in voor een snelle en feilloze passage van deze mastodonten. Tussen deze sluizen in zijn er weinig vissen te bespeuren, amper 54 kg/ha. Gelukkig valt er ook een uitschieter van formaat te noteren: de haven van Klein Willebroek met maar liefst 456 kg/ha. En de vissen weten natuurlijk waarom: in deze oude kanaalarm naar de Rupel zijn ze veilig beschermt tegen de forse golfslag. Stroomopwaarts, tussen de sluis van Zemst en Molenbeek, ligt de gemiddelde

visbiomassa bijna driemaal zo hoog als tussen Wintam en Zemst. Ook hier zijn de aantallen opmerkelijk hoger in rustiger water, ver weg van de drukke scheepvaarttrafiek, zoals in het Darse Dok in Vilvoorde.

En hoe ziet het totaalplaatje over het volledige Zeekanaal er dan uit? De onderzoekers telden zeventien verschillende vissoorten. Op hun lijstje staan vooral weinig kieskeurige soorten als blankvoorn, brasem, snoekbaars en paling. Daarnaast doen ook baars en karper het er vrij goed. Op verschillende plaatsen duikt de winde - mogelijk afkomstig van uitzettingen - op. Minder fraai is de forse opmars van de exotische zwartbekgrondel.

... ook om te paaien

Liefst elf verschillende soorten zoeken de natuurvriendelijke vooroevers op ter hoogte van Humbeek. Het is er rustig... tot een zeeschip passeert. De golfslag zuigt een grote watermassa uit de vooroever weg. Door de sterke stroming kunnen waterplanten zich nauwelijks ontwikkelen en belandt het jongbroed hulpeloos in het kanaal. Hoe kunnen deze vooroevers opnieuw tot geschikte paai- en opgroeiplaatsen worden?

Hendry Vis van VisAdvies suggereert enkele oplossingen: "De vis bereikt en verlaat de vooroever via buizen. Je kunt deze buizen voorzien van terugslagkleppen, met daarin een kleine opening. Zo stroomt de vooroever niet leeg als er een schip voorbij vaart en blijven de kokers voor vissen in beide richtingen toegankelijk. Of je kunt deze vooroever van twee kilometer lang met bestortingen van steen of aarde in stukken van 100 tot 200 meter opdelen.

De golfslag van de schepen beperkt zich lokaal tot de openingen en de stroming verspreidt zich minder ver in de vooroevers. Dat garandeert voldoende rustige hoekjes en kantjes, waar water- en oeverplanten hun gang kunnen gaan. En zij vormen precies de ideale schuil- en opgroeiplaatsen voor het visbroed." Het concept van vooroevers is niet nieuw

-Schelde:

voor het Zeekanaal. Rond de eeuwwisseling werd de eerste aangelegd in de nieuwe kanaal-arm naar de Schelde te Wintam. Sindsdien worden hier jaarlijks paaiende vissen gespot. Zeker de moeite waard om dit verder te onderzoeken ...

Uit de mond van een fervent hengelaar (1)

Leon Willemssen (68 jaar) woont in Willebroek, op een boogscheut van het Zeekanaal Brussel-Schelde. Als fervente vaste stokvisser kan je niet beter dromen. Toch zal je hem daar niet vaak in de buurt aantreffen. "Met al die schepen zijn de vissen gaan lopen", lacht Leon, "dus moeten we ze in rustiger water opzoeken, zoals ten zuiden van het Sas van Zemst, aan het schiereiland in Klein-Willebroek of aan het stuk tussen het oude en nieuwe sas in Wintam. De feedervissers hebben hun vaste stek aan de diepere en bredere zwaaikommen in Willebroek en Kapelle-op-den-Bos. Daar hebben ze ook minder last van de scheepvaart en hoeven ze niet om de haverklap hun hengel op te halen."

Of hij het visbestand heeft zien veranderen? Leon: "Een kleine tien jaar geleden was ik kampioen van de Rupelstreek met pakweg zeventig of tachtig vissen. Allemaal voorn. Nu is dat niet meer denkbaar. Of het moet met brasem zijn." Als organisator van wedstrijden staat hij ook al jarenlang aan de weegschaal. Zo heeft hij een mooie kijk wie er nog boven water komt en ... wie niet: "Ik beschouw de riviergrondel als een verdwenen soort uit het Zeekanaal."

Wellicht is dat te wijten aan de forse doorbraak van de snoekbaars." En mag het kanaal af en toe ook nieuwe gasten verwelkomen? "Gelukkig wel", getuigt Leon, "we zien de laatste jaren meer en meer zeevissen, die via de Schelde hun weg naar het Zeekanaal vinden. Zo doet de paling het er vrij goed. Ook de bot duikt er regelmatig op, zelfs tot aan het Sas van Zemst, toch een heel eind landinwaarts."

Uit de mond van een fervent hengelaar (2)

Frans Huysmans, bijna 70 jaar, is in het vissersmilieu een ronkende naam met een palmares om u tegen te zeggen: vier maal kampioen van België, twee keer wereldkampioen met de nationale ploeg en vier maal winnaar van De Gouden Hengel, een regelmatigheids-criterium. Van kampioenschap naar kampioenschap zwierf hij heel Europa rond. Eerst als visser en later een tiental jaar als coach van de nationale ploeg. "Ik heb hieraan veel auto's versleten", knipoogt hij. "Mijn auto zal het nu wel nog een tijdje uithouden, want buitenlandse avonturen zitten er niet meer in."

Maar in het seizoen vind je me wel elke week ergens 'te lande' voor een of ander kampioenschap." En steevast tref je hem tweemaal per week langs het Zeekanaal Brussel-Schelde, zijn vaste stek om te trainen.

Vissen zit hem in het bloed. Dat kan ook moeilijk anders als je wieg nauwelijks op tien meter van het kanaal stond. Of het vissen daar nu niet helemaal anders is dan in die goeie oude tijd? Je hoort Frans zeker niet klagen: "Er zit veel meer vis in het kanaal. Vroeger was er elk jaar wel een grote vissterfte door de vervuiling van fabrieken."

Nu is het water er tenminste proper. En ja, door de scheepvaart is de stroming sterker, maar dat los je gewoon op door met een zwaardere dobber te vissen. Vissen vijftenzestig jaar geleden, samen met mijn vader langs het smalle kanaal, of nu langs het brede Zeekanaal met al zijn schepen, voor mij blijft het gevoel identiek: als visser ben ik een ander mens."

Paling in 't groen van de polders

De weidse polders in het Meetjesland. Het kostte de paling heel wat moeite - en een portie geluk - om dit waterrijke polderlandschap te bereiken. Als jonge snaak blijft hij er graag rondhangen, in de kanalen, poldergrachten en kreken. Daar wordt hij groot en volwassen. En dan maakt hij de borst nat om opnieuw het ruime zeesop te kiezen. Op naar het volgende avontuur ...

De paling, een bijzondere globetrotter

De paling is steeds onderweg. Zijn levensverhaal start in de Sargassozeë, in de Golf van Mexico. Als larve lift hij mee met de Golfstroom, over de Atlantische Oceaan, richting Europa. Ondertussen ontwikkelt zich een piepjong glasaaltje dat langs de kust actief op zoek gaat naar zoet water. Daar wachten ondermeer spuisluisen

hem op. Slechts een klein percentage slaagt erin om deze barrières te passeren om zo een zoet water op te zwemmen en daar in alle rust op te groeien. Eens de vetreserve aangedikt is, kiest de wereldreiziger opnieuw het ruime zeesop, terug naar de Sargassozeë. Ook op deze terugreis moet hij talrijke gevaren trotseren. Zo is een passage door een pompemaal, dat het water uit de polder naar zee pompt, méér dan een hachelijk avontuur ... De paling die toch de Sargassozeë weet te bereiken, heeft het geluk om, alvorens hij sterft, nog één keer te paaien. Helaas is dit bittere geluk maar aan weinigen gegund ...

In 't groen van de polders

Onze polders zijn voor de paling in zijn zoetwaterfase een uitstekende opgroeiplaats. Daar evolueert hij van glasaal naar een paairijpe schieraal. En waarom juist op deze plaats? Omdat onze polders dicht bij de zee liggen en met hun kanalen, kreken en grachten een ruime waaier aan voedselbronnen en leefgebieden herbergen.

Het Instituut voor Natuur- en Bos-

onderzoek (INBO) onderzocht de handel en wandel van de paling in het Meetjesland. Hoe geraken ze tot daar? Met hoeveel zijn ze? En hoeveel vinden de weg terug naar zee om hun levenscyclus te voltooien?

De blijde intrede

Momenteel kunnen de glasaaltjes de Zwarte Sluispolder enkel bereiken via de vistrap langs het Isabellagemaal op het Leopoldkanaal. Deze constructie pompt het water uit de polder over in het Nederlandse Isabellakanaal.

Ans Mouton van het INBO steekt van wal met weinig fraai nieuws: "De bemonstering leert dat het aantal intrekende palingen te laag is om een duurzame populatie in dit poldergebied in stand te houden. Wel zijn er mogelijkheden om die instroom te bevorderen. Zo zou bij de getijdenstuwen van Zeebrugge en Terneuzen het omgekeerd spui-beheer kunnen toegepast worden. Bij vloed blijft de sluisdeur onderaan op een kier openstaan, zodat de glasaaltjes probleemloos landinwaarts hun levensloop verder zetten. Verderop zou de stuw in Sint-Laureins bij een klein verschil in het waterpeil geopend kunnen worden. Ook aalgoten op beide oevers langs deze stuw kunnen de intrek van de paling in de hand werken." Worden deze maatregelen al in de praktijk toegepast? Ans Mouton: "Momenteel wordt er geëxperimenteerd met het omgekeerd spui-beheer in Zeebrugge en met de plaatsing van palinggoten. De realisatie ervan op het terrein vergt overleg en samenwerking, over de landsgrenzen heen, tussen de verschillende waterbeheerders, overheden en belanghebbenden van het gebied. Zo werd dit project opgestart door de Vlaamse Milieumaatschappij en later voortgezet in het kader van het palingbeheerplan in

opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos. Er kon ook beroep worden gedaan op het Europese project Living North Sea. Waterwegen en Zeekanaal NV financiert het onderzoek naar de intrek-mogelijkheden via Zeebrugge.”

Diep in de polder

In de polder zelf vertoeven de opgroeiende palingen en de bijna paarijpe schieralen in de kanalen, de krekken en de grote polderlopen. Ze zoeken daar vooral de diepere zones op. Belangrijk is dus dat deze waterlopen met elkaar verbonden zijn, zodat de paling vrij over en weer kan migreren. Jammer genoeg is de stuw

van Sint-Laureins een moeilijk neembare hindernis. Daarom zoeken de schieralen, bij hun terugtocht, de zee niet op via Zeebrugge, maar nemen ze de lange omweg via het Isabellagemaal, het Isabellakanaal, de Braakmankreek en de spuisluis op de Westerschelde om zo de Noordzee te bereiken.

De kaap van het gemaal

Onderweg naar zee botst de schieraal op het Isabellagemaal. Daar heeft hij drie mogelijkheden. Een zeldzame keer, als het waterpeil in de polder hoger staat dan in de Braakman, kan hij profiteren van de gravitaire lozing en zich laten

meedrijven met de waterstroom, van hoog naar laag. Een volgende route is de vistrap langs het gemaal, maar jammer genoeg toont het onderzoek aan dat die nauwelijks wordt gebruikt door schieraal. De laatste en meest voorkomende optie is ... dwars door het gemaal. Ongeveer een vijfde van de schieralen sterft bij deze passage. Daarnaast lopen velen kwetsuren op die hen later op weg naar de Sargassozee de das kunnen omdoen. Verder vertonen de schieralen aan dit pomp-gemaal een intensief zoekgedrag. Ans Mouton: “Een verhoging van het debiet, wanneer het pomp-gemaal in werking treedt, triggert de schieralen om richting zee te migreren. Vaak slagen ze er niet meteen in om deze constructie te passeren. Ze blijven wachten tot de volgende piek in het debiet, eerder dan de andere route langs de vistrap op te zoeken. Bovendien zorgt de pomp voor een onregelmatig debiet in de polder. Dat brengt hen in de war, waardoor ze doelloos heen en weer zwemmen. Zo verliezen ze veel kostbare tijd en energie die ze nodig zullen hebben voor de komende lange reis. Dit fenomeen speelt zich ook af aan de Braakman. Daar is de spuisluis verantwoordelijk voor het onregelmatige debiet en de nefaste gevolgen voor de paling.”

Een alternatieve route?

Op zijn huidige route naar zee, via de Braakman dus, ondervindt de paling heel wat hindernissen. Zou de paling dan niet gebaat zijn bij een nieuwe uitweg naar zee? Ans Mouton bevestigt: “We kunnen bijvoorbeeld onderzoeken in welke mate de waterafvoer van dit gebied zoveel mogelijk gravitair in de richting van Zeebrugge kan gebeuren. Zo kan de paling profiteren van een continue waterafvoer en dat zonder een pomp-gemaal in de weg.”

Spiegels van de Leie

“Het moet een jaar of 30 geleden zijn dat ik voor het eerst kennis maakte met de Leie. Ik ging toen als heel jonge knaap eens mee met m’n pa naar de fabriek. Amper 10 jaar was ik, maar ik herinner het mij nog heel goed. Die fabriek, dat was een meubelzaak, gevestigd vlak naast een Leie-arm in Wervik. Het was zaterdag, en zoals elke week werden ook toen de spuitcabines gespoeld. Het mengsel van water, verf en vernis liep in een afvoergat. “Loopt dat zo maar de riolering in pa?”, vroeg ik. “Nee hoor”, was het antwoord, “dat loopt hier in het water!” Vol ongeloof keek ik hem aan. “Toch niet in de Leie?” “Jawel, kom maar eens kijken.” En voor het eerst in mijn leven zag ik de Leie van dichtbij. Ze stonk, ze dampte en ze zag er niet uit! Al die smurrie liep gewoon de rivier in! Ik, toen reeds bezeten van het vissen, kon mijn ogen niet geloven...”

Aan het woord is Jeroen Verschaeve, verantwoordelijke van het spiegelkarp-project van de Leie. Geen betere verklaring voor zijn passies ‘vissen’ en ‘Leie’ dan bovenstaande anekdote. Maar vanwaar zijn voorkeur voor (spiegel)karpers?

Jeroen: “Ik ben al altijd aan het water te vinden geweest om er te vissen, op alles wat rondzwemt eigenlijk. Maar de laatste tien jaar beperk ik me, door tijdsgebrek, vooral tot karpers. Niet dat dit geen tijd in beslag neemt, maar op karpers kan er ook ‘s nacht gevestigd worden...”

Net zoals andere karpervissers heeft Jeroen een boontje voor spiegelkarpers, alleen kwamen die tot voor enkele jaren amper voor in de Leie. Uitzetten is in dit geval een mogelijkheid, ten minste als kan aangetoond worden dat het verantwoord is.

Jeroen: “In Vlaanderen waren reeds enkele spiegelkarp-projecten van start gegaan, onder meer op de IJzer en het Kanaal Gent-Oostende. Ik heb enkele uitzettingen van spiegelkarp live mogen meemaken en was meteen verkocht. Het idee om later ooit één van deze visjes terug te mogen vangen op volwassen gewicht heeft me een ongelooflijke boost gegeven. Na veel moeite, onderzoek en overleg met de Provinciale Visserijcommissie verkreeg ik dat zowel in de Oost- als West-Vlaamse Leie 220 kilogram spiegelkarp werd uitgezet, en dit drie jaar na elkaar. Nu, enkele jaren later, werden al verschillende van de uitgezette ‘spiegel-tjes’ opnieuw gevangen.”

Wat maakt het uitzetten van spiegelkarpers zo boeiend? Natuurlijk worden spiegelkarpers enkel uitgezet als dit nodig is om de populatie te versterken. Wanneer de dieren voor het uitzetten gefotografeerd, gewogen en gemeten worden, kan het resultaat van het uitzetten nauwgezet worden gevolgd. Spiegelkarpers zijn immers gemakkelijk individueel herkenbaar aan de hand van hun schubbenpatroon. Daarom is het cruciaal dat vissers hun vangstgegevens doorgeven op de site van het spiegelkarp-project.

www.spiegelkarp-project.be

Meet & greet aan de oevers van de Durme

3 juni 2014 was een onvergetelijke dag voor de leerlingen van basisscholen 'De Bloemenhof', 'De Springplank' en het Sint-Lodewijkscollege uit Lokeren. Speciaal voor hen organiseerde het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) samen met het Verbond voor Visteelt en Hengelsportverenigingen Provincie Oost-Vlaanderen (VVHPOV) immers een demo-afvissing. Een schot in de roos, zo bleek.

De interesse voor deze demo-afvissing was bijzonder groot. Niet minder dan 120 leerlingen van het vijfde leerjaar kwamen een kijkje nemen langs de oevers van de Durme in het centrum van Lokeren. Alain Dillen, visserijbioloog van ANB, werd bestookt met 101 vragen. Wat eten vissen? Hoe ver kan een vis zwemmen? Hoe oud wordt een paling? Het zijn maar enkele voorbeelden van vragen waarop Alain een gevat antwoord moest geven. Niet steeds gemakkelijk, maar bioloog en kinderen hadden het erg naar hun zin. Trouwens, niet enkel de kinderen spitsten de oren. Ook toevallige passanten volgden alles met veel belangstelling.

Natuurlijk wilden de avonturiers ook graag vissen zien. Maar, zoals u vast weet, is succesvol hengelen een kwestie van kennis en ervaring, maar ook van geluk en geduld. Om het geluk wat in de hand te werken en het geduld niet al teveel op de proef te stellen, hadden Alain en enkele collega's daags voordien enkele fuiken uit-

gezet. Een goed idee want bij het ophalen van de fuiken konden de kinderen kennismaken met heel wat verschillende soorten vis: paling, brasem, blankvoorn, baars, zeelt, pos, ... Ze passeerden allemaal de revue. Enkele 'durvers' mochten de vissen ook even vasthouden.

De lokale hengelaars konden op de demo-afvissing uiteraard niet ontbreken. Rudi Roelands, een fervent visser en lid van het VVHPOV verduidelijkte aan de kinderen dat vissen op de Durme een echte 'sport' is. Vissers moeten hier actief op zoek gaan naar de plaatsjes waar de vis zich schuil houdt.

Na de Pilleput in Grembergen vorig jaar, was dit de tweede demo-afvissing op rij. En het smaakt naar meer. De locatie voor 2015 ligt nog niet vast maar dat wordt samen met de Provinciale Visserijcommissie van Oost-Vlaanderen nog bekeken.

Hoe wijzig je de stroomrichting van een rivier?

De Durme ... een rivier als een ander? Schijn bedriegt! Deze rivier heeft een wel heel bijzonder verleden: het is één van de weinige rivieren waarvan de stroomrichting op een kunstmatige manier is omgedraaid. Een unicum. De Durme is een kleine rivier van amper 26 kilometer lang. Ooit was dit anders, de bronnen van deze rivier liggen immers vele tientallen kilometers verderop in het West-Vlaamse Tielt en Beernem. Maar bij de aanleg van het kanaal Gent-Terneuzen werd de Durme doormidden gesneden. Om het stadscentrum van Lokeren te vrijwaren van overstromingen werd de rivier in 1953 volledig afgedamd en werd de Durme gedwongen om van stroomrichting te veranderen.

Opgeruimd staat netjes

Ronny Dejonghe, Adrien Depuydt en Ria Rocquet zijn drie actieve leden van de West-Vlaamse Provinciale Visserijcommissie, regio Westkust. Deze commissie zet allerlei activiteiten op om het visbestand in de openbare viswateren een duwtje in de rug te geven. Visuitzettingen organiseren, hengelsteigers

installeren, onderzoeken uitvoeren, ... het is maar een kleine greep uit de vele activiteiten van de visserijcommissie. En waar komen de centen vandaan? Daarvoor zorgen de vele hengelaars door de aanschaf van hun visverlof.

Maar er is meer dan dit. Er worden niet

alleen activiteiten opgezet in het water, ook de omgeving rond het water verdient af en toe wat extra aandacht. Daarom organiseren Ronny, Adrien en Ria een zwerfvuilactie. Ondertussen is het een jaarlijkse traditie geworden om bij het afsluiten van het hengelseizoen deze actie te organiseren.

Het spaarbekken van Nieuwpoort, de Plassendalevaart, de omgeving van de Koolhofput en enkele kilometers oevers van de Ilzer zijn het actierrein. Telkens slaan een 20-tal gemotiveerde vissers de handen in elkaar. En hierbij krijgen ze de logistieke steun van de stad Nieuwpoort en Diksmuide. Een mooi initiatief dat navolging verdient. ■

Nieuwe provinciale en regionale hengelkaarten

Vlaanderen telt heel wat interessante hengelwateren. Voor de hengelaar zijn zowel provinciale als regionale hengelkaarten beschikbaar waarop alle belangrijke wateren zijn aangeduid waar kan gevist worden. De hengelkaarten vermelden ook de meest voorkomende vissoorten per hengelwater.

Alle hengelkaarten kregen een opfrisbeurt. En het aanbod is uitgebreid met enkele nieuwe kaarten. De hengel-

kaarten zijn gratis aan te vragen bij de provinciale visserijcommissies.

Een échte aanrader voor elke visser. Doen! ■

Enkele Bijzondere vangsten

Barbeel in stuwarm van de Leie

Sint-Baafs-Vijve
zomer 2013
grootte: 43 cm
gevangen met maden

Rudy Musschoot

Barbeel op de Grote Nete

Heist Op den Berg
6 juli 2011 rond 21 uur
grootte: 50 cm

"Deze bijzondere vangst maakte mijn zomerse visavond helemaal goed. Spijtig genoeg heb ik het gewicht niet genomen van deze puntgave barbeel. Natuurlijk heb ik mijn vangst met de grootste zorg onthaakt op mijn onthaakmat. Toen ik de barbeel terug had losgelaten zwom hij mooi weg. Nu vis ik nog regelmatig op dezelfde stek in de hoop mijn barbeel nog eens te 'ontmoeten'. Jammer genoeg is mij dit nog niet gelukt."

Filip Van De Meutter

Zeeforel in Antwerps havendok

Antwerpen
's ochtends op 4 mei 2014

"Op 4 mei 2014 had ik het plan opgevat om in een Antwerps havendok met kunstaas achter de snoekbaarzen en baarzen aan te gaan. Tot mijn grote verbazing kreeg ik een totaal andere vis aan de haak. De harde aanbeet maakte mij snel duidelijk dat het hier om een bijzonder sterke vis ging. Toen hij na enkele ogenblikken zijn stippen voor een eerste keer liet zien, dacht ik meteen aan een zeeforel. Enkele collega-vissers schoten mij meteen te hulp bij het scheppen van de vis. Wat een prachtig exemplaar! Kernegezond, dik, vette slijmlaag en mooi getekende stippen."

Thomas Middendorp

Zeeprík in de Demer... een leuk weetje

Ook de onderzoekers van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) worden tijdens hun 'veldwerk' wel eens verrast. Tijdens een onderzoeksopdracht op de Demer nabij Aarschot vonden Johan Coeck en Raf Baeyens twee zeepríkken in de netten. Deze vangst is op zich al een bijzonderheid omdat de zeeprík een zeldzame verschijning is in onze binnenwateren. En al zeker niet zo diep landinwaarts...

“Men ziet ons graag komen”

Een kantoorgebouw in hartje Antwerpen?
Niet direct een plek waar je de Natuurinspectie verwacht. Gelukkig houdt het ANB kantoor op de 13e verdieping. Het weidse zicht op 't stad compenseert het gebrek aan natuur in de onmiddellijke omgeving.

Ik heb er een afspraak met twee mannen. Jan Lamberts staat in voor het terreinwerk. Jan: “Ik werk sinds begin jaren '80 bij het ANB. In die periode is mijn werkgever drie keer van naam veranderd. Eerst was het Bestuur van Waters en Bossen, dan Bos en Groen en uiteindelijk werd het Agentschap voor Natuur en Bos. Maar niet alleen de naam wijzigde, ook de inhoud van mijn job is sterk geëvolueerd. Vroeger waren we allemaal boswachters en namen we drie verschillende opdrachten voor onze rekening: klassieke boswachterij in eigen domeinen, advisering van concrete projecten en handhaving. Een zestal jaar terug werden deze taken opgesplitst en koos ik voor de job van natuurinspecteur.”

Natuurinspecteur met een anarchistisch trekje

“Wat onze job zo anders maakt? We zijn natuurlijk veel op het terrein aanwezig, maar onze job heeft ook een hoog anarchistisch gehalte. Je weet nooit wat de dag brengt of wanneer je 's avonds thuis zal zijn. Eén telefoontje en je planning voor die dag ligt volledig in de war.”

Van natuurinspecteurs wordt gezegd dat ze meestal gemoedelijk en beleefd zijn, klopt dit beeld? Jan: “Ja, dit was vroeger zo en dit is nog steeds onze basishouding. En als er iets niet volgens het boekje verloopt, geven we eerst een aanmaning. Dit werkt best goed. Maar

natuurlijk botsen natuurinspecteurs af en toe ook op flagrante voorbeelden van stroperij of mensen die duidelijk vissen met commerciële bedoelingen. In dat geval wordt onmiddellijk een proces-verbaal opgemaakt.”

Eén van de taken van de natuurinspecteur is het controleren van vissers en dit doet Jan het liefst met de dienstfiets. Voor nachtelijke controles gaan verschillende inspecteurs samen op pad. Ze pikken daarbij die plaatsen uit waar meerdere klachten over zijn binnengekomen. Tijdens grote rondes worden gemiddeld een honderdtal visverloven gecontroleerd. “Maar we checken ook het aantal gebruikte lijnen, kijken na wat er in het leefnet zit, of het aas in orde is, er niet meer dan drie haken aan de lijn zijn... en natuurlijk openen wel eens de autokoffer om te zien of er geen vis 'onder de maat' in verborgen is.”

Vissers zien de natuurinspecteur graag komen

Rudi Yseboodt, mijn tweede gesprekspartner, kwam op een heel andere ma-

Vijf weetjes over visserijcontroles in Antwerpen (periode 2009 – 2013)

- > Aantal gecontroleerde hengelaars: 5.322
- > In overtreding: ± 5 %
- > Water met de meeste overtredingen: haven van Antwerpen met 10-20%
- > Water met de minste overtredingen: het Netekanaal met 1-2%
- > Top vijf van de overtredingen:
  1. vissen zonder visverlof
  2. vissen op verboden plaatsen en tijdstippen
  3. vissen met meer dan twee hengels
  4. niet naleven van de terugzetplicht
  5. bijhouden van ondermaatse vis

nier bij ANB terecht. Als visserijbioloog werkte hij vele jaren vanuit de Universiteit Antwerpen aan onderzoeksprojecten voor de provinciale visserijcommissie. In 2000 werd hij een échte ANB'er en in z'n vrije tijd blijft hij een gepassioneerd hengelaar.

Rudi zit nu namens het ANB in de Antwerpse visserijcommissie. En daar valt hem iets bijzonders op. "Het gros van de hengelaars kijkt eigenlijk wel uit naar controles door de Natuurinspectie. En daar hebben ze een goede reden voor. De meeste vissers houden zich immers aan de wet en hebben een hekel aan de kleine groep die de regels aan zijn laars lapt. Gemiddeld stellen we bij controles ongeveer 5 procent overtredingen vast. Een bijzonder goed resultaat waar vele politiemensen heel gelukkig mee zouden zijn. Uiteraard zijn er de bekende probleemwateren waar het aantal overtredingen hoger ligt. Natuurinspectie zet daar bij voorkeur gerichte acties op. Zo hebben we ons de laatste jaren gefo-

cust op het opsporen van fuiken. Mèt resultaat! Want tegenwoordig komen hier heel weinig klachten over binnen." Je mag echter nooit lang op je lauweren rusten. Vanuit het beleid leggen we daarom continu ons oor te luisteren in de hengelwereld.

Op pad met een 'dienstkat'

Natuurinspecteur Jan zit al lang genoeg in het vak om ons een beeld te geven van hoe het vissen in openbare wateren is geëvolueerd. Hij ziet drie evoluties. "In mijn beginjaren was elke visser erop ge-

brand om een snoek aan de haak te slaan. Niet om hem nadien weer mooi terug te zetten. De eindbestemming van de snoek was de braadpan." Vaak werden zelfs de fuiken van de muskusratbestrijders gelicht om te kijken of er ook geen snoek in vast zat. "Nu is de snoek bijna een zeldzaamheid geworden en mag hij niet meer meegeenomen worden."

Een tweede evolutie is de opkomst van de Oost-Europese vissers. "Deze mannen hebben een ongelofelijke feeling

© ANB

voor het vissen. Maar voor hen is een vis terugzetten absurd. Een vis die men gevangen heeft, hoort voor hen in de pan. En liefst van al nog ter plaatse op de barbecue. Maar dit mag natuurlijk niet. De meeste Oost-Europese vissers hebben tegenwoordig wel degelijk een visverlof

nieuwe groep, voornamelijk jonge, vissers. Deze vissers zijn heel goed uitgerust. Sommigen hebben onderwatercamera's en allerlei andere hightech apparatuur bij om hen te helpen bij hun zoektocht naar die ene reuzenkarper die nog ontbreekt op hun palmares. Natuurlijk geen

en rond de stad zijn de vissers vaak anderstalig en vissen ze meestal met heel primitief materiaal. Deze mensen vissen vooral voor de consumptie. En dan heb je de vissers in de regio van de Kempense Kanalen. Deze hengelaars zitten soms met duizenden euro's materiaal langs de waterkant. Vissen is voor hen een pure passie. Twee totaal verschillende werelden die weinig raakvlakken hebben met elkaar.

“Wat onze job zo anders maakt? We zijn natuurlijk veel op het terrein aanwezig, maar onze job heeft ook een hoog anarchistisch gehalte. Je weet nooit wat de dag brengt of wanneer je 's avonds thuis zal zijn.”

Jan Lamberts

op zak en houden zich aan het vissen met twee lijnen. Maar ze zijn meester in het verbergen van hun vangst. Eigenlijk zou een 'dienstkat' hier goed van pas komen... De Vlaamse vissers zien dit alles met lede ogen aan. Hierover leeft – terecht – een groot ongenoegen.

En tenslotte hebben we nog het nachtelijke karpervissen. Dit is een compleet

probleem allemaal, ware het niet dat bij sommige vissers een stevige voorraad alcoholische dranken tot de basisuitrusting behoort. En dit zorgt ervoor dat er bij nacht en ontij al eens iets uit de hand loopt...”

Als we specifiek naar onze provincie kijken, valt ons op dat we Antwerpen ruwweg in twee delen kunnen opsplitsen: In

Vissen in de toekomst

Tot slot... Wat brengt de toekomst? Rudi waagt zich aan een voorspelling: “Het hengelen in onze grote rivieren gaat een comeback maken. Door de watervervuiling in vorige eeuw zijn hele generaties de kunst van het vissen in stromend water verleerd. Daarin komt ongetwijfeld verandering als doordringt dat rivieren zoals de Schelde wel eens de visrijkste wateren van de toekomst kunnen worden.” Ook voor de Natuurinspectie wachten er dus nieuwe uitdagingen...

Vrije doorgang langs de Oude Lossing

Toen de Oude Lossing nog de Oude Emissaire heette, werd ze volledig rechtgetrokken om het Grootbroek en Stamprooierbroek (Kinrooi) te ontwateren. Later verschenen op haar loop stuwen om de natuurgebieden de Luysen en Stamprooierbroek tot wetlands om te toveren. Dat creëerde twee vismigratiekelpunten, die nu dankzij een samen-

werking tussen de Provincie Limburg, de Provinciale Visserijcommissie Limburg, Natuurpunt en de Watering Grootbroek tot het verleden behoren.

Ter hoogte van de Luysen kreeg de Oude Lossing een nieuwe bedding in een meanderende waterloop. Bodemvalletjes uit hout van 6 centimeter hoog zorgen voor een vlotte vismigratie. Bij Stamprooierbroek helpen een V-vormige vistrap, aangevuld met enkele eenvoudige V-vormige palenrijen, vissen om het totale hoogteverschil van 90 centimeter te overbruggen. Verder is de Oude Lossing ter hoogte van deze stuw over meer dan een kilometer als een bypass, een extra watergeul, heringericht. Zo kunnen vissen de stuw nu netjes omzeilen.

Sinds deze werken kan de Oude Lossing ook stroomopwaarts uitpakken met een meer variabel bodemprofiel en 500 meter milieuvriendelijke oever, ingericht met paaiplaatsen, lagunes en een afwisseling van steile en flauwe taluds. ■

Vissen nemen de trap op de Daelemansloop

In Geel stond een oude stuw op de Daelemansloop. Zoals elke visliefhebber weet: zo'n constructie is voor vissen een serieuze streep door de rekening om in de kleine beekjes stroomopwaarts geschikte paaiplekken op te zoeken.

Daarom verving de provincie Antwerpen, als beheerder van deze waterloop, eind 2013 deze stuw door een vistrap met achttien opeenvolgende drempels. Zo kunnen vissen nu, trede voor trede, het hoogteverschil overbruggen. De drempels uit breuksteen zijn verankerd in beton. Hierdoor blijft er in de vistrap altijd een minimum aan water staan en kunnen vissen er in alle omstandigheden gebruik van maken. Verder werd de bodem van de Daelemansloop op een drietal plaatsen met een laag fijn grind aangevuld. Een kleine moeite die meteen goed is voor enkele extra paaiplaatsen voor kopvoorn en serpeling.

Bij het droogleggen van de werkzone werden de achtergebleven vissen zorgvuldig overgezet in de beek stroomopwaarts van de werken. Jan Ronsyn van de Dienst

Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen: "Hiermee kwam een heel gevarieerd visbestand aan het licht: snoek, paling, kopvoorn, blankvoorn, baars, zeelt, stekelbaars, berrmpje en zelfs de zeldzame rivierdonderpad. Een mooi bewijs dat de centen uit het Visserijfonds en van de provincie Antwerpen zinvol besteed worden. Bovendien zullen de paaiplaatsen en de vistrap, met het oog op een optimale werking, op de voet worden opgevolgd. ■

SCHAF JE
VISVERLOF
AAN OP
WWW.VISVERLOF.BE

**NUTTIGE ADRESSEN
VISLIJN 2015**

**Infoloket Openbare Visserij
Provinciale Visserijcommissies**

U heeft een vraag over de openbare visserij?
Wenst u meer informatie over visserijregelgeving,
viswateren, visrechten, vissoorten en visstandbeheer?
Neem dan contact op met de Visserijcommissie in uw
provincie.

West-Vlaanderen

Proosdij, Burg 2B, 8000 Brugge; Tel 050-40 57 07
visserijcommissiewvl@gmail.com
visserijcommissiewvl.wordpress.com

Oost-Vlaanderen

Woodrow Wilsonplein 2, 9000 Gent, Tel.: 09-267 78 02
pvc@oost-vlaanderen.be

Antwerpen

Italiëlei 4 bus 16, 2000 Antwerpen; Tel 03-204 03 35
visserijcommissieantwerpen@gmail.com

Vlaams-Brabant

VAC, Diestsepoort 6 bus 75, 3000 Leuven,
Tel.: 016-66 63 17, visserij.vbr.anb@vlaanderen.be

Limburg

Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt, Tel.: 011-29 96 87
pvc.limburg@bz.vlaanderen.be

**BEHEER VAN DE VISSTAND EN DE VISSERIJ /
AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS**

Het Agentschap voor Natuur en Bos staat in voor het beheer van
de visstand, het behoud van de visserij en de naleving van de
visserijwetgeving.

West-Vlaanderen

VAC, Jacob Van Maerlantgebouw
Koning Albert I-laan 1-2 bus 74, 8200 Brugge, Tel.: 050-24 77 81
visserij.wvl.anb@vlaanderen.be

Oost-Vlaanderen

VAC, Virginie Lovelinggebouw
Koningin Maria Hendrikaplein 70/73, 9000 Gent, Tel: 09-276 20 00
visserij.ovl.anb@vlaanderen.be

Antwerpen

Gebouw Anna Bijns
Lange Kievitstraat 111-113 bus 13, 2018 Antwerpen, Tel.: 03-224 62 62
visserij.ant.anb@vlaanderen.be

Vlaams-Brabant

VAC, Diestsepoort 6 bus 75, 3000 Leuven, Tel.: 016-66 63 00
visserij.vbr.anb@vlaanderen.be

Limburg

Koningin Astridlaan 50 bus 5, 3500 Hasselt, Tel.: 011-74 24 50
visserij.lim.anb@vlaanderen.be

Centrale Diensten-Visserijfonds

Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert-II-laan 20 bus 8, 1000 Brussel, Tel.: 02-553 82 22
visserij.anb@vlaanderen.be

NATUURINSPECTIE

Natuurinspectie staat in voor de naleving van de visserijwetgeving.
Vistropertij of andere ernstige inbreuken op de visserijwetgeving kan u
melden bij Natuurinspectie:

Natuurinspectie Antwerpen

Tel: 03-224 62 62 - natuurinspectie.ant.anb@vlaanderen.be

Natuurinspectie Limburg

Tel: 011-74 24 50 - natuurinspectie.lim.anb@vlaanderen.be

Natuurinspectie Oost-Vlaanderen

Tel: 09-276 20 00 - natuurinspectie.ovl.anb@vlaanderen.be

Natuurinspectie Vlaams-Brabant

Tel: 02-454 86 34 - natuurinspectie.vbr.anb@vlaanderen.be

Natuurinspectie West-Vlaanderen

Tel: 050-24 77 95 - natuurinspectie.wvl.anb@vlaanderen.be

Depotnummer: D/2014/3241/236

Uitgave: januari 2015

Meer info over het Agentschap voor Natuur en Bos:
www.natuurenbos.be

Meer info over visserij: www.natuurenbos.be/visserij